

פקס-עיתון

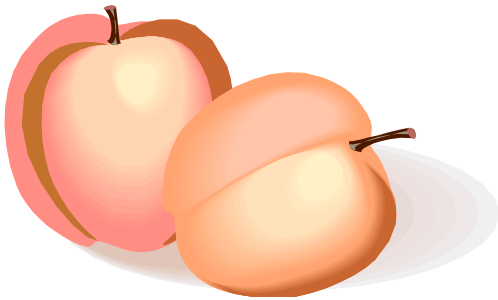
מו"פ צפון

מרץ 2009

גיליון מספר 137

שיפור פוריות בשזיף היפני ובזני משמש

אפיין ההתאמה הגנטית בין כל זני השזיף השונים, שנבנה על סמך איתור אללי ה-S של כל זן הסתיים. נמצא מתאם גבוה מאוד בין טבלת ההתאם הגנטי של הזנים השונים לבין המציאות בשטח (סיכום הממצאים מופיע במאמרים שנמצאים ברשימת הפרסומים – מס' 1, 2, 4, 6, 7, 9).

משמש

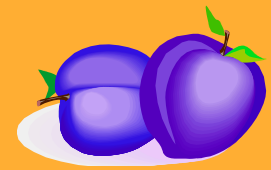
התחלנו באיתור אללי S בכל אחד מהזנים. עד כה הצלחנו לאפיין את מרבית האללים של מספר זנים חדשים באופן מלא (2 אללים) או חלקי (אלל אחד) (מאמר מס' 9). בזן גולדריץ נמצאה בעיה חמורה של תקינות פרחים, אשר יכולה להסביר, לפחות באופן חלקי, את הפוריות הלקויה. נראה שעל אף איכותו הגבוהה של הגולדריץ אין להמליץ עליו להמשך נטיעה. בשנתיים האחרונות התחלנו לבחון את הסיבות לפוריות הלקויה של זן איכותי נוסף: 333 (Earlycot), הגדל באזור נמוך יותר של עמק החולה. נמצא שהבעיה העיקרית שלו היא התמיינות לקויה לפרחים (למרות שהפרחים שכבר נוצרים תקינים), וניתן לשפרה ע"י ריסוסי מג'יק 1% כ-9 חודשים לפני הפריחה. כמו כן נמצא שהזן האיכותי 330 (Early Gold) יכול לשמש כמפרה מצוין שלו על אף שהוא בעל התאם גנטי חלקי בלבד עם ה-333. עם זאת, מאחר והשפעת המרחק מהמפרה על גובה היבול שמתקבל הינה כה קריטית בזנים שנבדקו (330 ו-333), יש להקפיד על נטיעת מפרים רבים שישולבו בתוך חלקות זן המטרה (כל שורה שניה או אף בתוך השורה). יש להמשיך באיתור זני משמש איכותיים בעלי התאם גנטי מלא עם 333, שכמובן חופפים את מועד פריחתו, על מנת לשפר עוד יותר את היבולים.

מאת דר' רפי שטרן

השזיף היפני זני המשמש החדשים שייכים למשפחת הוורדיים וקיימת בהם, כמו בהרבה וורדניים אחרים, תופעת אי התאם עצמי. חלק ניכר מזני המשמש והשזיף היפני סובל מבעיה חמורה של פוריות לקויה. כתוצאה מכך, העצים אינם מממשים את מלוא פוטנציאל היבול ולכן הכנסות החקלאים בענפים אלו נמוכות. מבין הגורמים הרבים בעלי ההשפעה על יבולי מטעים, התאמה גנטית היא תנאי הכרחי להפריה טובה אבל פרמטרים נוספים כמו: התאמת מועדי הפריחה, חיוניות גרגרי אבקה וכן האבקה יעילה משפיעים אף הם על הפוריות. מתוך הניסיון שצברנו בהבנת מערכת ההאבקה וההפריה בתפוח, אגס ולאחרונה גם במספר זני שזיף, בקשנו לשפר תהליכים אלו ע"י אפיין התבנית הגנטית של אללי S ממנגנון אי ההתאם העצמי בכל זני השזיף המסחריים הקיימים, שעדיין לא סיימנו את אפיונם, ובכל זני המשמש החדשים. על ידי כך אנו מקווים להמליץ על התאמה טובה יותר בין זנים מופרים לזנים מפרים בכל מין.

שזיף

מסיכום הניסויים עד כה עולה כי יש הבדל גדול בפוריות בין מטעים המכילים זנים בעלי התאם גנטי מלא עם זן המטרה לבין מטעים בהם הזנים המפרים הם רק בעלי התאם גנטי חלקי עם זן המטרה. בראשונים הפוריות גבוהה יותר ונדרש, ככל הנראה, מספר נמוך יחסית של דבורים לעץ בהשוואה לקבוצת המטעים השניה והעיקרית, בה הפוריות לקויה, ונדרשות כעשר דבורים לעץ לדקה בשיא הפריחה על מנת להגיע לפוריות סבירה. נמצא שכדי להגיע למספר אופטימלי זה של דבורים לעץ יש להציב את הכוורות ב"דירוג רב-פעמי", כלומר – אחת ליומיים-שלושה לאורך כל תקופת הפריחה. בשיטה זו ניתן להסתפק ברוב המקרים ביחס כוורות סופי של 4:1 בלבד, כלומר כוורת אחת לכל ארבעה דונם. צפיפות גבוהה יותר לא מוסיפה יבול (סיכום הממצאים מופיע בשני מאמרים (JHSB) ו-(MERJPSB) שפורסמו לאחרונה ונמצאים ברשימת הפרסומים המצורפת, מס' 3 ו-5 בהתאמה).

חשוב לדעת: את המאמרים המלאים ניתן לקרוא בספריית המאמרים המוצבת במרכז המידע של מו"פ צפון באינטרנט.

עורך ראשי

דר' דוד כהן

עריכה ועיצוב

זמיר עשור

מערכת

אלקנה בן ישר, מנשה כהן, שלומי כפיר, איריס אדרי.

כתובת המערכת

בית מיג"ל, א.ת. דרומי קרית שמונה

מרכז מידע:

mop-zafon.org.il

דואר אלקטרוני

iris@migal.co.il